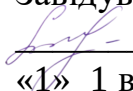

Міністерство освіти і науки України
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка
Кафедра музикознавства та методики музичного мистецтва

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Завідувач кафедри

 Олена СПОЛЬСЬКА

«1» 1 вересня 2026 року

ПРОГРАМА АТЕСТАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ
другого (магістерського) рівня вищої освіти
за освітньо-професійною програмою «Музичне мистецтво»
з освітніх компонентів
«Музичні стилі та жанри»
«Музична інтерпретація»
«Методика викладання фахових дисциплін»

Тернопіль, 2026

Розробники програми:

Спольська Олена – доктор філософії, доцент, завідувач кафедри музикознавства та методики музичного мистецтва Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка

Гиса Оксана Андріївна – кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри музикознавства та методики музичного мистецтва;

Жулковський Богдан Євгенович – кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри музикознавства та методики музичного мистецтва

Програму розглянуто та схвалено на засіданні кафедри музикознавства та методики музичного мистецтва (протокол № 1 від «1» вересня 2026 року)

Завідувач кафедри
музикознавства та методики
музичного мистецтва

доц. Олена СПОЛЬСЬКА

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програма атестаційного екзамену розроблена відповідно до освітньо-професійної програми «Музичне мистецтво» другого (магістерського) рівня вищої освіти та навчального плану підготовки здобувачів вищої освіти

Атестаційний екзамен є формою підсумкової атестації здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти та передбачає комплексне оцінювання рівня сформованості загальних і фахових компетентностей, досягнення програмних результатів навчання та готовності випускників до самостійної професійної діяльності у сфері музичного мистецтва.

Зміст атестаційного екзамену сформовано на основі обов'язкових освітніх компонентів «Музичні стилі та жанри», «Музична інтерпретація», «Методика викладання фахових дисциплін», які забезпечують взаємопов'язані складові професійної підготовки магістра музичного мистецтва — музикознавчу, художньо-інтерпретаційну та методико-педагогічну.

Комплексний характер атестаційного екзамену дає змогу визначити здатність здобувачів інтегрувати набуті теоретичні знання, аналітичні, інтерпретаційні та методичні вміння для розв'язання складних професійних завдань. Особлива увага приділяється самостійності професійного мислення, здатності аналізувати й узагальнювати явища музичного мистецтва, аргументувати власні судження, встановлювати взаємозв'язки між музичним твором, його жанрово-стильовими особливостями, художньою інтерпретацією та практикою професійної діяльності.

Зміст освітнього компонента «Музичні стилі та жанри» спрямований на перевірку системного розуміння закономірностей стильового і жанрового розвитку музичного мистецтва, особливостей функціонування, взаємодії та трансформації стильових і жанрових моделей, умінь професійно аналізувати музичні стилі та стильові напрями, визначати жанрово-стильові ознаки музичних творів. Важливою складовою є здатність співвідносити музичні явища з відповідним історико-культурним контекстом та використовувати результати жанрово-стильового аналізу у виконавській, музикознавчій і педагогічній діяльності. Робочою програмою цього ОК безпосередньо передбачено досягнення ПРН 3, ПРН 4 і ПРН 6, пов'язаних зі стильовою і жанровою атрибуцією, професійним аналізом музично-естетичних стилів і напрямів та створенням виконавських, музикознавчих і педагогічних інтерпретацій.

Освітній компонент «Музична інтерпретація» забезпечує перевірку здатності здобувача осмислювати музичний твір як художню цілісність, розкривати його образно-смысловий зміст, формувати та аргументувати власну інтерпретаційну концепцію, поєднувати результати теоретичного аналізу з практикою художнього прочитання музичного твору.

Освітній компонент «Методика викладання фахових дисциплін» спрямований на визначення готовності здобувача застосовувати фахові знання і професійний досвід у педагогічній діяльності, обґрунтовано добирати методи, форми та засоби навчання, організовувати роботу над музичним матеріалом, враховувати індивідуальні особливості здобувачів освіти та розв'язувати професійно-педагогічні завдання.

Таким чином, зміст атестаційного екзамену забезпечує комплексну перевірку здатності випускника не лише відтворювати набуті знання, а й аналізувати, інтерпретувати, аргументувати, узагальнювати та застосовувати їх у професійній діяльності, що відповідає рівню підготовки магістра музичного мистецтва.

Мета атестаційного екзамену

Метою атестаційного екзамену є комплексна перевірка рівня сформованості загальних і фахових компетентностей та досягнення програмних результатів навчання здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти, набутих у процесі опанування освітньо-професійної програми «Музичне мистецтво», а також визначення їхньої готовності до самостійної професійної діяльності у сфері музичного мистецтва.

Атестаційний екзамен спрямований на визначення здатності здобувача інтегрувати музично-теоретичні, історико-стильові, виконавсько-інтерпретаційні та методико-педагогічні знання, застосовувати їх під час аналізу явищ музичного мистецтва, інтерпретації музичних творів та розв'язання професійних і педагогічних завдань.

Завдання атестаційного екзамену

Основними завданнями атестаційного екзамену є виявлення рівня сформованості у здобувачів здатності:

- ✚ орієнтуватися в історичних закономірностях розвитку музичного мистецтва, основних стильових напрямках, течіях, школах і жанрах;
- ✚ визначати характерні ознаки музичних стилів і жанрів та простежувати їх трансформацію в різні історико-культурні періоди;
- ✚ здійснювати стильовий, жанровий та художньо-змістовий аналіз музичних творів;
- ✚ розуміти взаємозв'язок авторського стилю, жанрової моделі та історико-культурного контексту музичного твору;
- ✚ аналізувати музичний твір як об'єкт художньої та виконавської інтерпретації;
- ✚ визначати особливості композиторської та виконавської інтерпретації;
- ✚ обґрунтовувати власну художньо-виконавську концепцію музичного твору;
- ✚ застосовувати теоретичні знання у процесі професійної виконавської діяльності;
- ✚ володіти методологічними та методичними засадами викладання фахових музичних дисциплін;
- ✚ добирати ефективні методи, прийоми, форми та засоби навчання відповідно до мети й завдань професійної підготовки музиканта;
- ✚ враховувати індивідуальні виконавські можливості та освітні потреби здобувачів;
- ✚ застосовувати традиційні та сучасні педагогічні технології у викладанні фахових дисциплін;
- ✚ здійснювати професійну комунікацію, педагогічну взаємодію та рефлексію результатів власної виконавської і педагогічної діяльності.

ЗАГАЛЬНІ ТА ФАХОВІ КОМПЕТЕНТНОСТІ

ЗК. 2.Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 3. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК 4. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу

ЗК 5. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК.6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК 7. Здатність до міжособистісної взаємодії.

ЗК 9. Здатність працювати автономно.

ФК 1. Здатність створювати, реалізовувати і висловлювати власні художні концепції.

ФК 2. Усвідомлення процесів розвитку музичного мистецтва в історичному контексті у поєднанні з естетичними ідеями конкретного історичного періоду.

ФК 5. Здатність збирати та аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її для теоретичної, виконавської та педагогічної інтерпретації.

ФК 6. Здатність викладати спеціальні дисципліни в закладах освіти з урахуванням цілей навчання, вікових та індивідуальних особливостей здобувачів освіти.

ФК 7. Здатність аналізувати виконання музичних творів або оперних спектаклів, здійснювати порівняльний аналіз різних виконавських інтерпретацій, у тому числі з використанням можливостей радіо, телебачення, Інтернету.

ФК 8. Здатність взаємодіяти з аудиторією для донесення музичного матеріалу, вільно і впевнено репрезентувати свої ідеї (художню інтерпретацію) під час публічного виступу.

ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

ПРН 1. Володіти професійними навичками концертно-виконавської, творчої та педагогічної діяльності.

ПРН 3. Визначити стильові і жанрові ознаки музичного твору та самостійно знаходити переконливі шляхи втілення музичного образу у виконавстві.

ПРН 4. Професійно здійснювати аналіз музично-естетичних стилів та напрямків.

ПРН 6. Володіти музично-аналітичними навичками жанрово-стильової та образно-емоційної атрибуції музичного твору при створенні виконавських, музикознавчих та педагогічних інтерпретацій.

ПРН 7. Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.

ПРН 10. Приймати ефективні рішення в галузі культури і мистецтва, аналізувати альтернативи та оцінювати ризики.

ПРОЦЕДУРА ПРОВЕДЕННЯ АТЕСТАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ В ОНЛАЙН-ФОРМАТІ ТА ВИМОГИ ДО ЗДОБУВАЧІВ ПІД ЧАС СКЛАДАННЯ ПИСЬМОВОГО ІСПИТУ

У разі проведення атестаційного екзамєну із застосуванням дистанційних технологій його організація здійснюється відповідно до **Тимчасового порядку атестації здобувачів вищої освіти із застосуванням дистанційних технологій навчання Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка**, а також інших нормативних документів університету, що регламентують організацію освітнього процесу та роботи екзаменаційних комісій.
https://tnpu.edu.ua/about/public_inform/upload/2020/Tymchasovyi_poriadok_atestatsii_zdobuvachi_v_vyshchoi_osvity_iz_zastosuvanniam_dystantsiinykh_tekhnolohii_navchannia.pdf

Атестаційний екзамєн проводиться у **письмовій формі в синхронному онлайн-режимі** з використанням платформи відеоконференцв'язку **Zoom**. Платформа забезпечує комунікацію здобувачів вищої освіти з головою та членами екзаменаційної комісії, візуальну ідентифікацію учасників, контроль за дотриманням процедури проведення атестації та цифрову відеофіксацію.

Проведення атестаційного екзамєну в онлайн-форматі передбачає **обов'язковий відеозапис процедури атестації**. Відеофіксація розпочинається до проведення ідентифікації здобувачів та здійснюється впродовж процедури проведення атестаційного екзамєну відповідно до встановленого порядку.

Підготовка здобувача до атестаційного екзамєну

До початку атестаційного екзамєну здобувачі вищої освіти ознайомлюються з порядком його проведення, регламентом, способом отримання екзаменаційного білета, вимогами до виконання та подання письмової роботи, критеріями оцінювання і вимогами щодо дотримання академічної доброчесності.

Здобувач повинен завчасно забезпечити технічну можливість участі в атестаційному екзамєні, перевірити стабільність підключення до мережі Інтернет, справність комп'ютера або іншого технічного пристрою, відеокамери та мікрофона.

Під час проведення екзамєну робоче місце здобувача повинно забезпечувати можливість його безперешкодної участі у відеоконференції та візуального контролю з боку екзаменаційної комісії.

Для проходження процедури ідентифікації здобувач повинен мати при собі **документ, що посвідчує особу**.

Ідентифікація здобувачів

У визначений розкладом час здобувач приєднується до відеоконференції Zoom під власним прізвищем та ім'ям із увімкненою відеокамерою.

До початку виконання письмової екзаменаційної роботи проводиться **обов'язкова візуальна ідентифікація здобувача**. На вимогу голови, секретаря або члена екзаменаційної комісії здобувач називає своє прізвище, ім'я та по батькові та демонструє в камеру документ, що посвідчує особу.

Здобувач допускається до складання атестаційного екзамєну після встановлення та підтвердження його особи.

У разі необхідності екзаменаційна комісія має право провести повторну ідентифікацію здобувача під час атестаційного екзамєну.

Порядок проведення письмового атестаційного екзамєну

Перед початком письмового екзамєну голова екзаменаційної комісії або уповноважений член комісії ознайомлює здобувачів із порядком проведення атестації, тривалістю виконання письмової роботи, процедурою отримання екзаменаційних білетів, способом подання виконаних робіт та вимогами академічної доброчесності.

Екзаменаційний білет містить **три питання**, що охоплюють зміст обов'язкових освітніх компонентів:

1. **«Музичні стилі та жанри»;**
2. **«Музична інтерпретація»;**
3. **«Методика викладання фахових дисциплін».**

Після отримання екзаменаційного білета здобувач розпочинає виконання письмової роботи. Час початку та завершення виконання роботи визначається встановленим регламентом атестаційного екзамену.

Письмова відповідь повинна засвідчувати рівень теоретичної та професійної підготовки здобувача, здатність аналізувати й узагальнювати навчальний матеріал, застосовувати фахову термінологію, аргументувати власні професійні судження, використовувати відповідні приклади та формулювати самостійні обґрунтовані висновки.

Вимоги до здобувачів під час виконання письмової роботи

Упродовж часу, відведеного на виконання письмової екзаменаційної роботи, здобувач повинен перебувати у відеоконференції Zoom із **постійно увімкненою відеокамерою**, крім випадків оголошення повітряної тривоги, виникнення технічних перешкод або інших обставин, пов'язаних із необхідністю забезпечення особистої безпеки.

Здобувач зобов'язаний самостійно виконувати отримані завдання та дотримуватися принципів і норм академічної доброчесності.

Під час виконання письмової роботи **не допускаються** стороння допомога, спілкування з іншими особами, передавання змісту екзаменаційних завдань, використання не дозволених екзаменаційною комісією джерел інформації, електронних ресурсів, засобів комунікації та інших допоміжних матеріалів.

Без дозволу екзаменаційної комісії здобувач не повинен залишати робоче місце, вимикати відеокамеру або припиняти участь у відеоконференції, за винятком випадків, пов'язаних із виникненням загрози життю та здоров'ю або технічних обставин, які об'єктивно унеможливають продовження відеозв'язку.

На вимогу голови або членів екзаменаційної комісії здобувач повинен увімкнути мікрофон, повторно підтвердити свою особу або надати пояснення щодо виконання письмової роботи.

За необхідності екзаменаційна комісія може поставити здобувачеві уточнювальні запитання щодо змісту його письмової відповіді з метою підтвердження самостійності її виконання.

У разі виявлення ознак порушення процедури проведення атестаційного екзамену або академічної доброчесності відповідні обставини фіксуються екзаменаційною комісією, а рішення приймається відповідно до чинних нормативних документів університету.

Подання письмової екзаменаційної роботи

Після завершення часу, відведеного на виконання атестаційного екзамену, здобувач припиняє роботу та подає виконану письмову відповідь у спосіб, визначений екзаменаційною комісією та повідомлений здобувачам до початку атестації.

Письмова робота може подаватися через відповідний електронний освітній ресурс або у вигляді електронного файлу відповідно до визначеної процедури. У разі виконання письмової роботи від руки її електронна копія повинна бути чіткою, повною та придатною для перевірки.

Подання письмової роботи здійснюється у встановлений термін. Після отримання роботи екзаменаційна комісія здійснює її перевірку та оцінювання відповідно до затверджених критеріїв.

Кожне з трьох питань атестаційного екзамену оцінюється **окремо за 100-бальною шкалою**. Підсумкова оцінка за атестаційний екзамен визначається як середнє арифметичне оцінок за три питання:

$$\text{Підсумкова оцінка} = (\text{П1} + \text{П2} + \text{П3}) / 3,$$

де П1 - оцінка за питання з освітнього компонента «Музичні стилі та жанри»; П2 — оцінка за питання з освітнього компонента «Музична інтерпретація»; П3 - оцінка за питання з освітнього компонента «Методика викладання фахових дисциплін».

Дії у разі виникнення технічних перешкод

У разі втрати Інтернет-з'єднання, припинення відеозв'язку, відсутності електропостачання або виникнення інших технічних проблем здобувач повинен невідкладно повідомити про це екзаменаційну комісію доступними засобами зв'язку та після усунення проблеми повторно приєднатися до відеоконференції Zoom.

Технічний збій, який об'єктивно унеможливив безперервну участь здобувача в онлайн-екзамені, **не розглядається автоматично як порушення процедури атестації або академічної доброчесності.**

Обставини технічного збою, що могли вплинути на проходження атестації, фіксуються екзаменаційною комісією.

У разі якщо технічні перешкоди унеможливають продовження або завершення атестаційного екзамену, екзаменаційна комісія приймає рішення щодо подальшого проходження атестації відповідно до нормативних документів університету.

Дії у разі оголошення повітряної тривоги

У разі оголошення сигналу «**Повітряна тривога**» під час проведення атестаційного екзамену його проведення **призупиняється**. Здобувачі вищої освіти, голова, члени та секретар екзаменаційної комісії повинні припинити участь в екзаменаційній процедурі та діяти відповідно до встановлених правил безпеки, зокрема перейти до найближчого укриття.

Оголошення повітряної тривоги є об'єктивною обставиною, що унеможливорює продовження атестаційного екзамену у звичайному режимі. Залишення здобувачем робочого місця, вимкнення відеокамери, припинення відеозв'язку або вихід із конференції Zoom у зв'язку з необхідністю перейти до укриття **не вважається порушенням процедури проведення атестаційного екзамену чи вимог академічної доброчесності.**

Час оголошення повітряної тривоги та призупинення атестаційного екзамену фіксується секретарем екзаменаційної комісії. **Час, упродовж якого проведення атестаційного екзамену було призупинено у зв'язку з повітряною тривоگوю, не зараховується до часу, відведеного на виконання письмової роботи.**

Після офіційного сигналу «**Відбій повітряної тривоги**», за умови відсутності безпосередньої загрози життю та здоров'ю учасників, здобувачі та члени екзаменаційної комісії повторно приєднуються до відеоконференції Zoom.

Після відновлення роботи екзаменаційна комісія перевіряє присутність учасників, за необхідності проводить повторну ідентифікацію здобувачів та повідомляє порядок продовження атестаційного екзамену.

У разі продовження екзамену в той самий день здобувачам надається **час, який залишався для виконання письмової роботи на момент оголошення повітряної тривоги.**

Якщо тривалість повітряної тривоги, повторне оголошення сигналу тривоги, відсутність електропостачання чи Інтернет-з'єднання або інші обставини, пов'язані з безпековою ситуацією, унеможливають продовження чи завершення атестаційного екзамену, екзаменаційна комісія фіксує відповідні обставини та приймає рішення щодо подальшого проходження атестації здобувачами відповідно до нормативних документів університету.

Безпека здобувачів вищої освіти та членів екзаменаційної комісії є безумовним пріоритетом під час проведення атестаційного екзамену. Необхідність дотримання регламенту екзамену, безперервності відеозв'язку чи відеофіксації не може бути підставою для ігнорування сигналів оповіщення про небезпеку.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ АТЕСТАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ

Оцінювання результатів атестаційного екзамену здійснюється екзаменаційною комісією відповідно до повноти, правильності, системності та аргументованості письмової відповіді здобувача, рівня володіння фаховою термінологією, здатності аналізувати й узагальнювати навчальний матеріал, застосовувати теоретичні знання у професійному контексті, формулювати самостійні висновки та демонструвати сформованість відповідних програмних результатів навчання.

Кожне з трьох питань екзаменаційного білета оцінюється **окремо за 100-бальною шкалою**. Під час оцінювання враховуються змістова повнота відповіді, правильність використання понять і термінів, глибина аналізу, уміння встановлювати причинно-наслідкові та міжпредметні зв'язки, аргументованість суджень, доречність прикладів, здатність застосовувати знання до професійних ситуацій, самостійність мислення, логічність і послідовність викладу.

90–100 балів - «відмінно», А

Здобувач демонструє **глибокі, системні та всебічні знання** з питання. Відповідь повністю розкриває його зміст, характеризується науковою коректністю, логічністю, послідовністю та чіткою структурою.

Здобувач вільно володіє фаховою термінологією та понятійно-категоріальним апаратом, правильно й доречно використовує спеціальні музикознавчі, виконавські та методико-педагогічні поняття.

Матеріал не лише відтворюється, а **аналізується, узагальнюється та інтерпретується**. Здобувач установлює взаємозв'язки між явищами, аргументовано пояснює їх причини й наслідки, демонструє здатність до порівняння, класифікації та критичного осмислення.

Відповідь містить доречні приклади з історії та теорії музичного мистецтва, виконавської або педагогічної практики. Здобувач уміє пов'язати теоретичні положення з майбутньою професійною діяльністю, сформулювати та обґрунтувати власну позицію.

Висновки є самостійними, переконливими й логічно впливають із викладеного матеріалу. Допускаються лише поодинокі стилістичні або технічні неточності, які не впливають на зміст відповіді.

85–89 балів - «добре», В

Здобувач демонструє **повні та системні знання** навчального матеріалу, правильно розкриває основні положення питання, володіє необхідною фаховою термінологією.

Відповідь є логічною та аргументованою. Здобувач здатний аналізувати музичні, виконавські або педагогічні явища, встановлювати взаємозв'язки між ними, наводити відповідні приклади та робити обґрунтовані висновки.

Теоретичні положення пов'язуються з професійною діяльністю, проте окремі аспекти можуть бути розкриті недостатньо глибоко або не повністю. Можливі незначні неточності у формулюваннях, термінології чи прикладах, які не спотворюють суті відповіді.

Самостійність суджень і здатність до узагальнення загалом проявляються на високому рівні.

75–84 бали - «добре», С

Здобувач демонструє **достатній рівень знань** та правильно розкриває основний зміст питання, однак окремі положення висвітлює неповно або недостатньо аргументовано.

Фахова термінологія використовується переважно правильно. Здобувач розуміє основні закономірності та поняття, здатний характеризувати й аналізувати відповідні музичні, виконавські чи методико-педагогічні явища.

У відповіді наявні приклади та елементи самостійного аналізу, однак порівняння, узагальнення або професійне застосування знань можуть бути представлені недостатньо розгорнуто.

Допускаються окремі змістові неточності, неповні формулювання або порушення логічної послідовності, які не перешкоджають загальному правильному розумінню питання.

65–74 бали - «задовільно», D

Здобувач демонструє **знання основного навчального матеріалу**, достатні для розкриття базового змісту питання, проте відповідь має переважно репродуктивний характер.

Основні поняття та терміни використовуються, але не завжди точно. Теоретичні положення викладаються фрагментарно, окремі важливі аспекти питання залишаються нерозкритими або розкриваються поверхово.

Аналітичні вміння проявляються частково. Здобувач може навести окремі приклади, однак не завжди здатний повноцінно пояснити їх зв'язок із теоретичними положеннями або професійною практикою.

У відповіді можуть бути змістові неточності, недостатньо аргументовані судження та неповні висновки, однак загальне розуміння основної проблематики питання зберігається.

60–64 бали - «задовільно», E

Здобувач демонструє **мінімально достатній рівень знань** для позитивного оцінювання відповіді.

Розкрито лише основні положення питання. Виклад матеріалу є неповним, фрагментарним і недостатньо систематизованим. Знання спеціальної термінології обмежене, допускаються помилки у визначеннях та формулюваннях.

Аналіз явищ переважно відсутній або має елементарний характер. Приклади поодинокі, не завжди доречні або недостатньо пояснені. Зв'язок теоретичного матеріалу з професійною діяльністю розкрито частково.

Наявні суттєві неточності, проте здобувач демонструє розуміння базових понять і положень та здатний відтворити мінімально необхідний зміст питання.

35–59 балів - «незадовільно», FX

Здобувач демонструє **фрагментарні та несистемні знання** навчального матеріалу. Значна частина змісту питання не розкрита або висвітлена неправильно.

Основні поняття і терміни використовуються неточно або плутаються. Відповідь містить суттєві фактичні, теоретичні чи методичні помилки.

Здобувач не демонструє достатньої здатності до аналізу, порівняння та узагальнення матеріалу. Аргументація слабка або відсутня, приклади випадкові чи некоректні, висновки не сформульовані або не відповідають змісту викладеного.

Водночас у відповіді наявні окремі правильні положення, які засвідчують часткове розуміння навчального матеріалу. Такий рівень потребує суттєвого доопрацювання та повторного складання атестаційного екзамену відповідно до встановленого порядку.

0–34 бали - «незадовільно», F

Здобувач **не демонструє необхідного рівня знань і компетентностей** з відповідного питання.

Відповідь відсутня або її зміст не відповідає поставленому питанню. Основні поняття, закономірності та професійна термінологія не засвоєні.

Відповідь містить грубі фактичні й теоретичні помилки, має фрагментарний, нелогічний характер або складається з окремих тверджень, що не утворюють цілісного розкриття проблеми.

Здобувач не здатний здійснювати аналіз і узагальнення, установлювати взаємозв'язки між явищами, аргументувати судження, наводити коректні приклади та застосовувати набуті знання у професійній діяльності.

ЧАСТИНА I

МУЗИЧНІ СТИЛІ ТА ЖАНРИ

Тема 1. Музичний стиль як аналітична категорія
Музичний стиль як історико-художня та системна категорія. Співвідношення понять «стиль», «стильовий напрям», «стильова течія», «стильова техніка», «стилістика». Історичні різновиди музичного стилю. Критерії виявлення та аналізу стильових ознак музичного твору.

Тема 2. Жанрова система музики. Моделі і трансформації
Жанр як історично змінна система. Взаємодія жанрових і стильових ознак. Жанрова модель та її трансформації в різних культурних контекстах.

Тема 3. Жанрово-стильова типологія давньої музики
Музика в системі культових та обрядових практик давніх суспільств. Основні жанрові функції та типи музичної організації в культурах Африки, Далекого Сходу, Індії, арабомусульманського світу. Обрядовий і необрядовий музичний фольклор східних слов'ян.

Тема 4. Античні та біблійні музичні жанри і стилі
Лірика, епос і драма як форми функціонування музики в античній культурі. Ода, дифірамб, трагедія, комедія. Стильові особливості реконструйованих зразків античної музики. Псалми та біблійні пісні Старого Завіту. Псалмодія і кантіляція.

Тема 5. Сакральна монодія Візантії та Київської Русі
Жанрова система ранньохристиянської та візантійської сакральної монодії. Старозавітні псалми, біблійні пісні, новозавітні гімни. Тропар, стихира, кондак, ікос, канон. Ірмологічний, стихирарний та пападичний жанрові стилі.

Тема 6. Жанри і стилі західноєвропейської монодії
Староримський, амвросіанський, галліканський, мозарабський види співу. Григоріанський хорал. Силабічний, невматичний і мелізматичний типи викладу. Офіцій, Меса, Ordinarium, Proprium, градуал, антифон, респонсорій.

Тема 7. Поліфонія Ars Antiqua, Ars Nova та Ars Subtilior
Ars Antiqua та Ars Nova як історико-стильові системи. Школа Notre Dame. Органум і мотет як жанрові моделі. Мензуральна нотація. Ізоритмічний мотет. Ars Subtilior. Порівняльний аналіз стильових ознак музичних творів.

Тема 8. Музичний стиль і жанрові моделі Ренесансу
«Високий стиль» поліфонії. Франко-фламандська школа. Меса і мотет як жанрові моделі ренесансної поліфонії. Cantus prius factus, cantus firmus, пародійна та імітаційна техніка. Ренесансні тенденції в українській музиці XVI століття.

Тема 9. Літургичні жанри Реформації та Контрреформації
Лютеранський хорал, кальвіністський метризований псалом, англіканський антем. Трансформація літургичних жанрів. Порівняльний аналіз жанрових моделей конфесійної музики та їхнього впливу на стильові процеси пізнього Ренесансу.

Тема 10. Бароко як стильова система європейської музики
Стильові риси музики бароко. Антитетичність і принцип контрасту. Музична риторика. Взаємодія поліфонічного та гомофонного мислення. Опера, балет, concerto grosso, соната, сюїта, basso continuo, монодія.

Тема 11. Стильові і жанрові репрезентації музики бароко
Індивідуальні композиторські стилі та жанрові моделі Й. С. Баха, Г. Ф. Генделя та А. Вівальді. Історично інформоване виконавство, його джерела, принципи та виконавські практики.

Тема 12. Українське бароко. Стильові та жанрові моделі
Жанрова панорама українського бароко. Партесний стиль. Микола Дилецький. «Грамати́ка музична». Паралітургичні жанри. Шкільна драма з музикою.

Тема 13. Ранній класицизм. Жанрово-стильова система
Італійська та французька опера. Інструментальна музика синів Й. С. Баха. Мангеймська капела. Оперна реформа К. В. Глюка. Становлення функціонально-тонального мислення та класичних принципів формотворення.

Тема 14. Жанрова система віденського класицизму
Формування класичних принципів тематизму, тонального мислення та формотворення. Сонатна форма. Соната, симфонія, концерт, квартет. Опера, ораторія, кантата.

Тема 15. Жанри українського музичного класицизму
Стильові та жанрові особливості українського музичного класицизму. Хорова та інструментальна творчість М. Березовського і Д. Бортнянського. Індивідуальний стиль А. Веделя.

Тема 16. Романтизм як художній стиль у музиці
Романтизм як стильова система. Суб'єктивність, жанрова трансформація, індивідуалізація музичної мови. Італійська опера першої половини XIX століття. Традиція bel canto. Французька опера. Романтична програмність.

Тема 17. Стильові трансформації музики романтизму
Хроматизація, альтерація, модальна суміш, модуляційна рухливість. Передумови кризи тональності. Оперні реформи Р. Вагнера та Дж. Верді.

Тема 18. Стильова ідентифікація романтизму в Україні
Музично-сценічні жанри, інструментальна музика, пісенно-хорові твори. Національна музична мова як форма стильової ідентифікації. М. Лисенко та формування національного стилю.

Тема 19. Імпресіонізм і веризм як стильові напрямки
Імпресіонізм у французькій музиці. К. Дебюссі і М. Равель. В. Барвінський. Веризм в італійській опері. П. Масканьї, Р. Леонкавалло, Дж. Пуччіні.

Тема 20. Експресіонізм і неокласицизм у музиці
Трансформація ладотональної, тематичної, фактурної, тембрової та метроритмічної організації музики.

Тема 21. Радикальні стильові техніки авангардизму
Серіалізм, алеаторика, сонористика. Конкретна та електронна музика. Стохастична та комп'ютерна музика. Їхній вплив на трансформацію музичної мови та композиційного мислення.

Тема 22. Постмодернізм як художній феномен сучасності
Цитата, колаж, стилізація, полістилістика, жанрова гібридизація. Стильовий плюралізм музики кінця ХХ – початку ХХІ століття. Взаємодія академічної і популярної музики.

Тема 23. Жанрово-стильова палітра джазової музики
Походження та розвиток джазу. New Orleans, swing, bebop, cool jazz, hard bop, free jazz, fusion. Імпровізаційність, ритмічна організація, темброва специфіка та жанрова диференціація.

Тема 24. Музика в аудіовізуальній та популярній культурі
Функції та жанрові види музики в аудіовізуальній культурі. Саундтрек. Рок-музика та її стильові трансформації. Популярна музика. Вплив звукозапису та цифрових медіа на музичну творчість, поширення і сприйняття музики.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО І ЧАСТИНИ

Основна література

1. Бодак Я. Історія західноєвропейської музики від найдавніших часів до ХVІІ століття: навчальний посібник. Дрогобич: Коло, 2017. 280 с.
2. Епохи історії музики в окремих викладах: навчальний посібник у 2 ч. / пер. з нім. та ред.-упор. Ю. Є. Семенов. Ч. 1: Арс-антика, Арс-нова, Гуманізм. Ренесанс. Одеса: Будівельник, 2003. 188 с.
3. Епохи історії музики в окремих викладах: навчальний посібник у 2 ч. / пер. з нім. та ред.-упор. Ю. Є. Семенов. Ч. 2: Бароко, Класика, Романтика, Нова музика. Одеса: Будівельник, 2004. 240 с.
4. Жаркова В. Історія західної музики: Номо Musicus від античності до бароко: навчальний посібник. Київ: ArtHuss, 2023. 548 с.
5. Іванова І., Куколь Г., Черкашина М. Історія опери: Західна Європа ХVІІ–ХІХ століття: навчальний посібник. Київ: Заповіт, 1998. 384 с.
6. Кияновська Л. Українська музична культура: навчальний посібник. Львів: Тріада плюс, 2009. 356 с.
7. Корній Л., Сюта Б. Українська музична культура: Погляд крізь віки. Київ: Музична Україна, 2014. 590 с.
8. Павлишин С. Музика двадцятого століття: навчальний посібник. Львів: БаК, 2005. 232 с.
9. Харнонкурт Н. Музика як мова звуків: шлях до нового розуміння музики. Суми: Собор, 2002. 184 с.
10. Хоминський Й. Історія гармонії і контрапункту: в 2 т. / пер. з пол., вступ. ст. і прим. Л. Грабовського. Т. 1: Первісне багатоголосся. Доба органуму. Поліфонія середньовіччя. Київ: Музична Україна, 1975. 576 с.
11. Хоминський Й. Історія гармонії і контрапункту: в 2 т. / пер. з пол., вступ. ст. і прим. Л. Грабовського. Т. 2: Доба Відродження. Київ: Музична Україна, 1979. 412 с.
12. Чернова І. В., Горман О. Н. Зарубіжна музика: історія, стилі, напрями: навчальний посібник. Львів: НАСВ, 2016. 246 с.
13. Шип С. Музична форма від звуку до стилю: навчальний посібник. Київ: Заповіт, 1998. 368 с.
14. Шип С. В. Теорія художніх стилів: монографія. Суми: ФОП С. П. Цьома, 2023. 138 с.

15. Burkholder J. P., Grout D. J., Palisca C. V. A History of Western Music. New York: W. W. Norton & Company, 2019. 1011 p.

Допоміжна література

1. Грінченко М. Історія української музики. Нью-Йорк: Видання Українського музичного інституту, 1961. 192 с.
2. Герасимова-Персидська Н. Хоровий концерт на Україні в XVII–XVIII ст. / передм. Д. С. Лихачов. Київ: Музична Україна, 1978. 182 с.
3. Дідич Г. С. Історія західноєвропейської музики: навчальний посібник. Кіровоград: Кіровоградський державний педагогічний університет імені Володимира Винниченка, 2003. Ч. 1. 172 с.
4. Дідич Г. С. Історія західноєвропейської музики: навчальний посібник. Кіровоград: ТОВ «Імекс-ЛТД», 2005. Ч. 2. 225 с.
5. Дідич Г. С. Історія західноєвропейської музики: навчальний посібник. Кіровоград, 2006. Ч. 3. 236 с.
6. Калашник М. П. Музичний тезаурус композитора: аспекти вивчення: монографія. Харків; Київ: СПДФО Мосякін В. М., 2010. 251 с.
7. Каплієнко-Ілюк Ю. В. Історія світової музики: навчальний посібник. Чернівці: Місто, 2015. 240 с.
8. Кашкадамова Н. Б. Виконавська інтерпретація у фортеп'янному мистецтві XX сторіччя. Львів: КІНПАТРИ ЛТД, 2014. 343 с.
9. Кияновська Л. О. Стилєва еволюція галицької музичної культури XIX–XX ст. Тернопіль: Астон, 2000. 340 с.
10. Козаренко О. В. Феномен української національної музичної мови. Львів: Наукове товариство ім. Т. Г. Шевченка, 2000. 286 с.
11. Корчова О. О. Музичний модернізм як *terra cognita*. Київ: Музична Україна, 2020. 469 с.
12. Кудрик Б. Огляд історії української церковної музики. Львів: Львівська богословська академія, 1995. 128 с.
13. Лісецький С. Історія української музики: Від найдавніших часів до першої чверті XIX століття: навчальний посібник. Київ: Київський університет імені Бориса Грінченка, 2015. 147 с.
14. Новакович М. О. Канон українського музичного модернізму (на прикладі творчості Бориса Лятошинського). Луцьк: Твердиня, 2012. 167 с.
15. Українська музична енциклопедія: у 7 т. / гол. редкол. Г. Скрипник. Київ: Видавництво Інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнології імені М. Т. Рильського НАН України, 2006. Т. 1 (А–Д). 680 с.
16. Українська музична енциклопедія: у 7 т. / гол. редкол. Г. Скрипник. Київ: Видавництво Інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнології імені М. Т. Рильського НАН України, 2008. Т. 2 (Е–К). 664 с.
17. Українська музична енциклопедія: у 7 т. / гол. редкол. Г. Скрипник. Київ: Видавництво Інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнології імені М. Т. Рильського НАН України, 2011. Т. 3 (Л–М). 628 с.
18. Українська музична енциклопедія: у 7 т. / гол. редкол. Г. Скрипник. Київ: Видавництво Інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнології імені М. Т. Рильського НАН України, 2016. Т. 4 (Н–О). 554 с.
19. Українська музична енциклопедія: у 7 т. / гол. редкол. Г. Скрипник. Київ: Видавництво Інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнології імені М. Т. Рильського НАН України, 2018. Т. 5 (П). 536 с.
20. Українська музична енциклопедія: у 7 т. / гол. редкол. Г. Скрипник. Київ: Видавництво Інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнології імені М. Т. Рильського НАН України, 2023. Т. 6 (Р–С). 680 с.

ЧАСТИНА II. МУЗИЧНА ІНТЕРПРЕТАЦІЯ

Тема 1. Особливості музичної інтерпретації

Поняття музичної інтерпретації та її значення у творчій діяльності музиканта. Співвідношення понять «інтерпретація», «герменевтика» та «музичний аналіз». Основні підходи до розуміння та інтерпретації музичного твору. Різновиди музичної інтерпретації, їх характерні особливості та взаємодія у творчому процесі. Аналіз стилю, форми та змісту музичного твору як основа його інтерпретаційного осмислення. Взаємозв'язок авторського задуму та його виконавського втілення. Інтерпретація як процес творчого пізнання, осмислення та художнього відтворення музичного твору.

Тема 2. Про інтонаційну сутність музики

Поняття інтонації та інтонаційності в музичному мистецтві. Інтонаційна природа музики та її роль у формуванні й передаванні художнього змісту. Інтонація як засіб музичної комунікації та форма вираження емоційно-сміслового змісту. Роль і форми інтонаційного спілкування в житті людини та музичній діяльності. Взаємодія різних форм інтонаційності у процесі роботи музиканта над твором. Значення інтонаційного осмислення музичного матеріалу для формування переконливої художньої інтерпретації.

Тема 3. Музичне мислення як засіб інтерпретаційного аналізу

Музичне мислення та його значення у процесі пізнання й інтерпретації музичного твору. Основні підходи до музичного мислення. Вербальне осмислення музики та мислення музичними значеннями. Формування внутрішнього художнього простору музичного твору. Інтонаційність як основа музичного мислення. Поняття музично-інтонаційної моделі та її значення у формуванні слухових і м'язово-рухових уявлень музиканта. Музичне інтонування як складова інтерпретаційного процесу. Взаємозв'язок музично-інтонаційної моделі, процесу інтонування та інтонації у роботі музичної думки. Застосування музичного мислення у процесі інтерпретаційного аналізу та створення художньо переконливої виконавської концепції.

Тема 4. Текст музичного твору

Поняття тексту музичного твору та його роль у процесі музичної інтерпретації. Різновиди тексту музичного твору та їх функції у пізнанні, розумінні й художньому відтворенні музики. Нотний текст як носій авторського задуму та основа інтерпретаційної діяльності музиканта. Форми нотного запису та їх значення для розуміння структури й художнього змісту твору. Творчо-продуктивний потенціал музичного тексту. Осмислення зафіксованих у тексті параметрів музичного твору та можливостей їх виконавського втілення. Взаємодія музичного тексту, його аналітичного прочитання та творчої індивідуальності інтерпретатора.

Тема 5. Музичний твір як об'єкт інтерпретації

Поняття музичного твору в контексті інтерпретаційної діяльності. Співвідношення понять «музичний твір», «твір-принцип» і «твір-даність». Статичне та динамічне у пізнанні музичного твору. Потенціал художнього оновлення твору в процесі його інтерпретації. Значення колективного та індивідуального музично-інтонаційного тезаурусу інтерпретатора.

Академічна, джазова та естрадна інтерпретація музичного твору. Автентична і традиційна інтерпретації та їх спрямованість на збереження стильових особливостей і історичної відповідності виконання. Індивідуальна інтерпретація як вияв творчої позиції музиканта. Експериментальна інтерпретація та пошук нових форм і засобів художньої виразності. Взаємодія різних видів інтерпретації у сучасному виконавському мистецтві.

Тема 6. Механізми сприйняття і розуміння музичного твору

Сприйняття і розуміння музичного твору як складові інтерпретаційного процесу. Розуміння музичного твору як усвідомлене осягнення його унікальних властивостей у системі художньої творчості. Герменевтичні засади інтелектуального осмислення музики та їх інтеграція у творчу діяльність музиканта. Взаємодія емоційно-чуттєвого сприйняття і раціонального контролю в процесі пізнання музичного твору. Ліричний, драматичний та епічний підходи як ресурси художнього осмислення музики. Формування цілісного розуміння

музичного твору як передумова створення аргументованої та художньо переконливої інтерпретації.

Тема 7. Виконавська інтерпретація в музичному мистецтві

Виконавська інтерпретація як ключова форма творчого існування музичного твору. Роль виконавця у розкритті художнього змісту та реалізації виразового потенціалу музики. Взаємозв'язок авторського задуму й індивідуального виконавського прочитання. Основні чинники формування виконавської інтерпретації. Стиль, історична епоха, жанрова належність, виконавські традиції та творча індивідуальність музиканта.

Осмислення нотного тексту та засобів музичної виразності у процесі створення виконавської концепції. Художня цілісність музичного твору та її основні параметри. Композиційно-драматургічна організація, музична архітектоніка, темпоритм, тематична організація та фактура в інтерпретаційній діяльності. Порівняльний аналіз різних виконавських версій одного музичного твору. Значення слухацького сприйняття у формуванні та оцінюванні виконавського рішення. Створення індивідуальної художньої інтерпретації як результат аналітичної та творчої діяльності музиканта.

Тема 8. Композиторська інтерпретація

Композиторська інтерпретація як складова творчого процесу в музичному мистецтві. Сутність і значення інтерпретації у процесі створення музики. Загальні принципи музичної інтерпретації та особливості їх реалізації у композиторській діяльності. Композиторське бачення музичного твору та способи його художнього втілення.

Співвідношення композиторської та виконавської інтерпретації. Спільні й відмінні риси авторського та виконавського підходів до музичного матеріалу. Музична подія як феномен творчого мислення композитора та музиканта-виконавця. Межі та можливості творчої свободи автора й виконавця. Взаємодія композиторського задуму, музичного тексту та виконавського прочитання у формуванні цілісного художнього результату.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО II ЧАСТИНИ

Основна

1. Катрич О. Стиль музиканта-виконавця: теоретичні та естетичні аспекти. Київ – Дрогобич, 2000. 100 с.
2. Кашкадамова Н. Виконавська інтерпретація у фортепіанному мистецтві ХХ сторіччя. Львів: ККІНПАТРИ ЛТД, 2014. 340 с.
3. Кашкадамова Н. Історія фортепіанного мистецтва ХІХ сторіччя. Тернопіль: АСТОН, 2006. 607 с.
4. Кашкадамова Н. Мистецтво виконання музики на клавішно-струнних інструментах (клавикорд, клавесин, фортепіано). Історія. Тернопіль: СМП «АСТОН», 1998. 299 с.
5. Колесник О. С. Вступ до культурологічної інтерпретології. Курс лекцій: навч.-метод. посіб. Чернівці: Десна Поліграф, 2017. 268 с.
6. Колесник О. С. Феномен інтерпретації в художній культурі: монографія. Київ: НАКККіМ, 2014. 265 с.
7. Москаленко В. Г. Творчий аспект музичної інтерпретації. Київ, 1994. 157 с.
8. Москаленко В. Лекції з музичної інтерпретації: навч. посіб. Київ, 2013.
9. Панасюк В. Ю. Радикальні інтерпретації оперної класики: філологічний аспект. Часопис Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського. 2012. № 3. С. 23–29.
10. Садовенко С. М. Багатовимірність міжкультурних діалогів: українсько-польські культурні взаємодії у театральному мистецтві. Вісник Маріупольського державного університету. Серія: Філософія, культурологія, соціологія. 2024. Вип. 28. С. 143–151.
11. Садовенко С. М. Естрадознавча рефлексія мюзиклу як жанру сучасного мистецтва: функції, особливості, впливи. Культура і мистецтво: сучасний науковий вимір: матеріали VI Всеукр. наук. конф. молодих учених, аспірантів та магістрантів. Київ: НАКККіМ, 2022. С. 134–136.

Додаткова

1. Гиса О. А. Ягеллонські настанови у композиціях Ігнація Яна Падеревського. Естрадно-вокальне мистецтво: історія, теорія, практика: матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції. Івано-Франківськ, 2024. С. 17–20.
2. Гиса О. Творча постать Здіслава Яхімецького у світлі концепції творчого універсалізму. Ціннісні орієнтири в сучасному світі: теоретичний аналіз та практичний досвід. Тернопіль: Вектор; ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2022. С. 196–199.
3. Гиса О. Ягеллонство в музиці Польщі та України XIX–XX століть. Тернопіль: ФОП Осадца Ю. В., 2024. 348 с.
4. Гиса О. Ягеллонський культурний комплекс у вибудові інтелектуальної біографії Вітольда Малішевського і натхнення творчого універсалізму Олександра Козаренка. Актуальні питання гуманітарних наук. 2023. Вип. 63. Т. 1. С. 47–53.
5. Копиця М. Академічна музична культура в умовах ринку. Науковий вісник Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського. 2009. Вип. 75. С. 71–78.
6. Кияновська Л. О. Опера як ринок: спектакль як маркетинговий хід. Часопис Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського. 2010. № 3. С. 34–39.
7. Рябов І. С. Диференціації виконавців-піаністів (аналіз деяких концепцій XX ст.). Часопис Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського. 2014. № 3. С. 68–76.
8. Степурко В. І. Основи музичної композиції. Київ: НАКККиМ, 2011. 152 с.
9. Трофимчук О. І. Народно-інструментальне виконавство на тлі глобальних тенденцій розвитку європейської культури. Часопис Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського. 2010. № 1. С. 18–22.
10. Sontag S. Against Interpretation. New York – London – Toronto – Sydney – Auckland: Anchor Books – Doubleday, 1990. 320 p.

ЧАСТИНА III

МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ ФАХОВИХ ДИСЦИПЛІН

Тема 1. Викладання музично-виконавських дисциплін як предмет наукових досліджень

Методика викладання музично-виконавських дисциплін як складова професійної підготовки музиканта-виконавця та викладача. Предмет, мета, завдання та основні категорії методики викладання фахових дисциплін. Міждисциплінарний характер музично-виконавської педагогіки та її взаємозв'язок із загальною і мистецькою педагогікою, психологією, музикознавством, теорією та історією музичного виконавства.

Специфіка індивідуального музично-виконавського навчання. Поєднання педагогічного та виконавського складників у професійній діяльності викладача. Художньо-творчий характер навчальної взаємодії. Урахування індивідуальних музичних здібностей, рівня виконавської підготовки, психологічних особливостей і професійних потреб здобувача. Значення особистості викладача у формуванні виконавської культури, професійної самостійності та творчої індивідуальності майбутнього музиканта.

Тема 2. Історія становлення та розвитку музично-виконавської освіти

Історичні передумови та основні етапи становлення музично-виконавської освіти. Розвиток виконавської педагогіки як системи передавання професійного досвіду, художніх традицій і методичних принципів. Українські та зарубіжні музично-виконавські школи, їх роль у розвитку професійного музичного мистецтва та освіти.

Традиції та сучасні тенденції розвитку музично-виконавської освіти в Україні. Особливості її розвитку в період 1991–2025 років. Збереження традицій національних виконавських шкіл та їх оновлення відповідно до сучасних освітніх і мистецьких потреб.

Професійні якості сучасного викладача-виконавця. Педагогічна майстерність та її основні складники. Виконавська, методична, комунікативна і дослідницька компетентності викладача. Здатність поєднувати власний виконавський досвід із педагогічною діяльністю. Професійна взаємодія «викладач — здобувач». Роль педагогічного спілкування, довіри, взаємоповаги та творчої співпраці в індивідуальному музично-виконавському навчанні.

Тема 3. Інноватика у викладанні музично-виконавських дисциплін

Сутність педагогічних інновацій у сучасній музично-виконавській освіті. Традиційні та інноваційні підходи до викладання фахових дисциплін. Інтерактивне, проблемне, проєктне, компетентнісне та особистісно орієнтоване навчання. Можливості їх застосування під час індивідуальних і групових форм професійної підготовки музиканта.

Особистісно орієнтована модель музично-виконавського навчання. Створення умов для розвитку творчої самостійності, критичного мислення, рефлексії та індивідуального виконавського стилю здобувача. Поєднання традицій виконавської школи із сучасними педагогічними технологіями.

Цифрові технології в музичній освіті. Використання аудіо- та відеоматеріалів, електронних освітніх ресурсів і цифрових платформ у викладанні фахових дисциплін. Відеозапис та відеоаналіз як засоби педагогічного спостереження, самоаналізу і корекції виконавської діяльності.

Можливості використання систем штучного інтелекту в музичній освіті. Доцільність, межі та відповідальне використання цифрових інструментів у навчальній і творчій діяльності. Дотримання академічної доброчесності під час використання електронних ресурсів та інструментів штучного інтелекту. Робоча програма безпосередньо включає цифрові технології, відеоаналіз, електронні ресурси та ІІІ до змісту цієї теми.

Тема 4. Основні принципи і методи музично-виконавського навчання

Дидактичні та спеціальні принципи організації музично-виконавського навчання. Принципи свідомості й активності, систематичності, послідовності, доступності, індивідуалізації та професійної спрямованості. Реалізація загальнодидактичних принципів з урахуванням специфіки індивідуального навчання музиканта-виконавця.

Єдність технічного та художнього розвитку виконавця як один із провідних принципів фахової підготовки. Недоцільність ізольованого формування технічних умінь поза художніми завданнями музичного твору. Спрямованість технічної роботи на реалізацію художнього задуму та виконавської концепції.

Методи і прийоми навчання гри на музичному інструменті та вокального виконавства. Словесні, наочні, практичні та проблемно-пошукові методи. Педагогічний показ, демонстрація, пояснення, наслідування, порівняння та самостійна робота. Вибір методів відповідно до змісту навчального матеріалу, рівня підготовки та індивідуальних особливостей здобувача.

Діагностика музично-виконавських здібностей і навчальних потреб. Визначення рівня технічної підготовки, виконавських можливостей та перспектив професійного розвитку. Індивідуальний підхід до організації навчання. Побудова індивідуальної програми розвитку здобувача та формування його індивідуальної освітньої траєкторії.

Тема 5. Формування технічної майстерності музиканта-виконавця

Технічна майстерність як невід’ємна складова професійної підготовки музиканта-виконавця. Формування виконавського апарату з урахуванням специфіки інструментальної, вокальної або диригентської підготовки. Взаємозв’язок технічної свободи та художньої виразності виконання.

Методичні засади розвитку виконавських навичок. Робота над координацією, артикуляцією, штрихами, диханням, звуковидобуванням і руховою свободою. Усвідомлене формування раціональних виконавських рухів. Виявлення причин технічних труднощів та добір ефективних способів їх подолання.

Організація систематичної роботи над технікою. Поєднання вправ, спеціального інструктивного матеріалу та художнього репертуару. Формування навичок самоконтролю і самокорекції. Роль слухового контролю у процесі технічного вдосконалення.

Профілактика професійних перевантажень музиканта-виконавця. Раціональна організація занять, чергування навантаження і відпочинку, запобігання надмірному м’язовому напруженню. Формування свідомого ставлення до свободи виконавського апарату як передумови професійного розвитку музиканта.

Тема 6. Формування художньо-образного мислення та інтерпретаційних умінь

Художньо-образне мислення як основа осмисленого музичного виконавства. Музичний образ та засоби його виконавського втілення. Розвиток здатності здобувача усвідомлювати художній зміст музичного твору та знаходити переконливі засоби його виконавської реалізації.

Стиль і жанр як важливі орієнтири виконавської інтерпретації. Розуміння стильових і жанрових особливостей твору в процесі формування виконавської концепції. Авторський нотний текст як основа інтерпретаційної діяльності музиканта. Співвідношення авторського задуму та індивідуального виконавського прочитання.

Формування інтерпретаційних умінь здобувача. Аналіз художньо-образного змісту твору, визначення його драматургії та засобів музичної виразності. Емоційно-образне моделювання як засіб розвитку художньої уяви. Пошук виконавських рішень, що відповідають стилю, жанру, образному змісту та авторському тексту.

Розвиток творчої самостійності майбутнього музиканта. Формування здатності аргументувати власну виконавську концепцію, критично оцінювати різні інтерпретаційні рішення та здійснювати самоаналіз власного виконання.

Тема 7. Методика роботи над музичним репертуаром

Репертуар як важливий засіб професійного, художнього і творчого розвитку музиканта-виконавця. Основні етапи опрацювання музичного твору. Первинне ознайомлення з твором, аналіз нотного тексту, визначення художнього задуму, робота над окремими виконавськими завданнями та формування цілісної виконавської концепції.

Методика роботи над засобами музичної виразності. Робота над інтонацією, фразуванням, динамікою, агогікою, формою та стильовою відповідністю виконання. Усвідомлення взаємозв'язку окремих елементів музичної мови з художнім змістом твору.

Принципи добору педагогічного і концертного репертуару. Урахування вікових, психологічних та виконавських можливостей здобувача, рівня його професійної підготовки та індивідуальних освітніх потреб. Дидактичний, розвивальний і художній потенціал репертуару. Український і зарубіжний репертуар у системі фахової підготовки музиканта. Методичні особливості роботи над поліфонією, крупною формою, концертними та кантиленними творами.

Організація самостійної роботи здобувача над музичним твором. Планування домашніх занять, визначення послідовності виконавських завдань. Формування навичок самоконтролю, самоаналізу та самокорекції. Використання нотного тексту, аудіо- та відеоматеріалів у процесі самостійного опрацювання репертуару.

Контроль та оцінювання музично-виконавської діяльності. Поточний, модульний і підсумковий контроль. Критерії оцінювання виконавської підготовки. Академічний концерт, залік, іспит та конкурсне виконання як форми демонстрації результатів навчання. Формувальне оцінювання та педагогічний зворотний зв'язок як засоби подальшого професійного розвитку здобувача.

Організація концертної, конкурсної та проєктної діяльності. Методика підготовки здобувача до концерту, конкурсу, фестивалю та академічного виступу. Психологічна підготовка до публічного виконання. Причини сценічного хвилювання та способи його подолання. Формування сценічної витримки та психологічної готовності до професійного виступу. Рефлексія виконавського результату, аналіз досягнень і труднощів та визначення напрямів подальшого професійного вдосконалення.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ІІІ ЧАСТИНИ

Основна література

1. Гончаренко С. У. Педагогічні дослідження: методологічні поради молодим науковцям. К.: АПН України, 1995. 45 с.
2. Гоулман Д. Емоційний інтелект / пер. з англ. Х.: Віват, 2019. 512 с.
3. Гринчук І., Бурська О. Проблеми музичного мислення: теорія і методика розвитку. Діалектика музичного логосу та ейдосу: навч.-метод. посібник. Тернопіль: Підручники і посібники, 2008. 224 с.

4. Масол Л. Загальна і мистецька освіта: теорія і практика: монографія. К.: Промінь, 2006. 432 с.
5. Масол Л. М., Базелюк О. В., Комаровська О. А. та ін. Мистецька освіта в Україні: розвиток творчого потенціалу в ХХІ столітті: аналітична доповідь / за наук. ред. Л. М. Масол. К.: Аура Букс, 2012. 240 с.
6. Медвідь Т. Становлення та розвиток загальної музичної освіти в Україні (друга половина ХХ – початок ХХІ століття): монографія. Дрогобич: Редакційно-видавничий відділ Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка, 2017. 254 с.
7. Олексюк О. М. Розвиток духовного потенціалу особистості у постнекласичній мистецькій освіті: монографія. К.: Київський університет імені Бориса Грінченка, 2019. 268 с.
8. Падалка Г. М. Педагогіка мистецтва. Теорія і методика викладання мистецьких дисциплін. К.: Освіта України, 2010. 274 с.
9. Рудницька О. П. Педагогіка: загальна та мистецька: навчальний посібник. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2005. 360 с.
10. Ростовський О. Я. Теорія і методика музичної освіти: навч.-метод. посібник. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2011. 640 с.
11. Фортепіанні твори українських композиторів: навчальний посібник. Вип. 7 / упоряд. І. Гринчук, О. Горбач. Тернопіль: ФОП Осадца Ю. В., 2019. 120 с.
12. Фортепіанні твори українських композиторів: навчальний посібник. Вип. 8 / упоряд. І. Гринчук. Тернопіль: ФОП Осадца Ю. В., 2021. 108 с.
13. Фортепіанні твори українських композиторів: навчальний посібник. Вип. 9 / упоряд. І. Гринчук. Тернопіль: ФОП Осадца Ю. В., 2022. 116 с.
14. Черкасов В. Становлення і розвиток музично-педагогічної освіти в Україні (1962–1991 рр.): монографія. Кіровоград: Імекс-ЛТД, 2008. 376 с.

Допоміжна література

1. Фортепіанна мініатюра українських композиторів (друга половина ХХ – початок ХХІ століть): навчально-методичний посібник / упоряд. І. Гринчук, О. Горбач. Тернопіль: Астон, 2013. 96 с.
2. Фортепіанна мініатюра українських композиторів (друга половина ХХ – початок ХХІ століть): навчальний посібник / упоряд. І. Гринчук, О. Горбач. Тернопіль: Астон, 2014. 96 с.
3. Фортепіанні твори українських композиторів: навчальний посібник / упоряд. І. Гринчук, О. Горбач. Тернопіль: Астон, 2015. 96 с.
4. Фортепіанні твори М. Вериківського: навчально-методичний посібник / упоряд. І. Гринчук, О. Горбач. Тернопіль: Астон, 2016. 106 с.
5. Фортепіанні твори українських композиторів: навчальний посібник. Вип. 4 / упоряд. І. Гринчук, О. Горбач. Тернопіль: Астон, 2016. 116 с.
6. Фортепіанні твори М. Вериківського: навчально-методичний посібник / упоряд. І. Гринчук, О. Горбач. Тернопіль: Астон, 2016. 106 с.
7. Фортепіанні твори українських композиторів: навчальний посібник. Вип. 5 / упоряд. І. Гринчук, О. Горбач. Тернопіль: Астон, 2017. 126 с.
8. Фортепіанні твори українських композиторів: навчальний посібник. Вип. 6 / упоряд. І. Гринчук, О. Горбач. Тернопіль: ФОП Осадца Ю. В., 2017. 132 с.
9. Фортепіанні твори українських композиторів: навчальний посібник. Вип. 7 / упоряд. І. Гринчук, О. Горбач. Тернопіль: ФОП Осадца Ю. В., 2019. 120 с.
10. Фортепіанні твори українських композиторів: навчальний посібник. Вип. 8 / упоряд. І. Гринчук. Тернопіль: ФОП Осадца Ю. В., 2021. 108 с.
11. Фортепіанні твори українських композиторів: навчальний посібник. Вип. 9 / упоряд. І. Гринчук. Тернопіль: ФОП Осадца Ю. В., 2022. 116 с.

Рекомендована література з фортепіано

1. Воробкевич Т. Методика викладання гри на фортепіано: підручник. Львів: Логос, 2000. 244 с.

2. Гринчук І., Бурська О. Проблеми музичного мислення: теорія і методика розвитку. Діалектика музичного логосу та ейдосу: навч.-метод. посібник. Тернопіль: Підручники і посібники, 2008. 224 с.
 3. Гринчук І. Жанр програмної мініатюри у навчальних програмах з «Основного музичного інструменту (фортепіано)»: методична розробка. Тернопіль, 2019. 52 с.
 4. Гринчук І. Аналіз-інтерпретація фортепіанних мініатюр українських композиторів: методична розробка. Тернопіль: ТНПУ імені В. Гнатюка, 2019. 52 с.
 5. Кашкадамова Н. Виконавська інтерпретація у фортеп'янному мистецтві ХХ сторіччя: підручник. Львів, 2014. 344 с.
 6. Кашкадамова Н. Історія фортеп'янного мистецтва ХІХ сторіччя: підручник. Тернопіль: Астон, 2006.
 7. Кашкадамова Н. Мистецтво виконання музики на клавішно-струнних інструментах: навчальний посібник. Київ: Освіта України, 2010. 416 с.
 8. Кашкадамова Н. Фортеп'янно-виконавське мистецтво України. Історичні нариси. Львів: КІНПАТРИ ЛТД, 2017. 616 с.
 9. Клиш В. Українська радянська фортепіанна музика. Київ, 1980.
 10. Курковський Г. Питання фортепіанного виконавства: збірка статей. Київ, 1983.
 11. Савицький Р. Основні засади фортепіанної педагогіки: методичний посібник. Тернопіль: Астон, 2000. 68 с.
 12. Степаненко М. Музично-історичні етюди. Київ: Гроно, 2012. 159 с.
- Рекомендована література зі скрипки**
1. Андрейко О. І. Виконавська культура скрипаля: теорія та методика формування: монографія. Львів: Галицька видавнича спілка, 2013.
 2. Андрейко О. І. Теорія та методика формування виконавської культури скрипаля у вищих мистецьких навчальних закладах. Видавництво НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2014.
 3. Завалко К. Педагогічна інноватика в теорії та практиці музичної освіти: монографія. Черкаси: Черкас. ЦНП, 2013. 520 с.
 4. Стеценко В. Методика навчання гри на скрипці. Київ: Мистецтво, 1964. Ч. 1.
- Рекомендована література з баяна та акордеона**
1. Власов В. П. Методика роботи баяніста над поліфонічними творами: навчальний посібник. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2010. 116 с.
 2. Горенко Л. М. Робота баяніста над музичним твором: методичні поради. Київ, 1982. 49 с.
 3. Давидов М. А. Теоретичні основи формування виконавської майстерності баяніста: навчальний посібник. Київ, 2004. 290 с.
 4. Кашкадамова Н. Мистецтво виконання музики на клавішно-струнних інструментах: навчальний посібник. Тернопіль: СМП Астон, 1998. 300 с.
 5. Семешко А. А. Виконавська майстерність баяністів. Методичні основи: навчальний посібник. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2009. 144 с.
- Рекомендована література з труби**
1. Гишка І. Труба у визначних творах композиторів ХІХ – початку ХХ століть: теситурно-виконавська проблематика. Історія становлення та перспективи розвитку духової музики в контексті національної культури України та зарубіжжя. № 37. Рівне, 2021. С. 37–45.
 2. Концевич О. Виконавський універсалізм мистецтва трубача як сучасна стратегія. Історія становлення та перспективи розвитку духової музики в контексті національної культури України та зарубіжжя. № 37. Рівне, 2021. С. 112–117.
 3. Міненко А. Історичний контекст функціонування мідних духових інструментів у складі ансамблю «троїсті музики». Fine Art and Culture Studies. 2024. № 4. С. 40–45.
 4. Міненко А. Еволюція сурдини для мідних духових інструментів від Стародавнього Єгипту до сьогодення. Аспекти історичного музикознавства. Вип. 27. Харків, 2022. С. 129–161.
 5. Подольчук В., Артюшенко М. Проблема сценічного хвилювання у духовому виконавстві. Інтернаука. 2021. № 13 (113). С. 96–99.

Рекомендована література із саксофона

1. Марценюк Т. П. Методика викладання гри на духових інструментах. Ч. I. Київ, 2006.
2. Прендвіль Г. Універсальна школа гри на саксофоні. Нью-Йорк: Carl Fischer.
3. О'Ніл Дж. Школа гри на саксофоні. Mainz: Schott Music GmbH & Co. KG, 2001.
4. Хові Н. Школа гри на саксофоні. Chicago: Hal Leonard, 1970.
5. Апатський В. Віхи історії духового виконавства в Україні. Музичне виконавство. Вип. 1. Київ, 1999. С. 9–24.
6. Крупей М. Основні теоретично-технологічні аспекти формування виконавської майстерності саксофоніста. Науковий вісник НМАУ ім. П. І. Чайковського. Музичне виконавство. Вип. 40. Кн. 10. Київ, 2004. С. 36–47.
7. Максименко Л. Специфіка сучасних прийомів гри на саксофоні на прикладі творчості В. Рунчака. Київське музикознавство. 2013. № 47. С. 217–223.

Рекомендована література з кларнета

1. Богдан А. Специфіка формування звукоутворення в процесі навчання гри на кларнеті. Мистецтвознавчі записки. 2019. № 35. С. 184–192.
2. Посвалюк В. Взаємодія слухових уявлень та м'язово-моторних відчуттів у процесі звуковидобування на духових інструментах. Науковий вісник НМАУ ім. П. І. Чайковського. 2016. № 115. С. 88–102.
3. Тихонов С. Акустична природа регістрової специфіки кларнета в контексті звуковидобування. Культура і сучасність. 2017. № 2. С. 142–148.
4. Михайлов В. Роль мовної артикуляції у формуванні штрихової культури кларнетиста. Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв. № 5. С. 167–171.
5. Алтухов В. М. Теоретичні основи формування виконавської майстерності кларнетиста на початковому етапі навчання. Проблеми взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії і практики освіти. Вип. 44. Харків, 2011. С. 230–242.
6. Алтухов В. Формування виконавської майстерності кларнетиста. Харків: ХНУ мистецтв імені І. П. Котляревського, 2012.
7. Михайлов В. Мистецтво штриха кларнетиста. Одеса: Астропринт, 2008.

Рекомендована література з флейти

1. Єрмак І. Ю. Історично поінформований підхід до визначення темпу у флейтовій музиці XVIII ст. Часопис НМАУ ім. П. І. Чайковського. 2020. Вип. 1 (46). С. 29–42.
2. Єрмак І. Ю. Особливості використання динамічних нюансів у флейтовому виконавстві XVIII ст. Міжнародний вісник: культурологія, філологія, музикознавство. 2018. Вип. II (11). С. 211–217.
3. Єрмак І. Ю. Особливі прикраси у флейтовому виконавському мистецтві XVIII ст. Можливості їх використання та техніка виконання на сучасному інструменті. East European Scientific Journal. 2018. Вип. 11 (39). С. 11–17.
4. Карп'як А. Світоглядні орієнтири сучасного флейтиста. Вісник Львівського університету. Серія: Мистецтвознавство. 2012. № 11. С. 84–92.

Рекомендована література з вокалу

1. Антонюк В. Г. Українська вокальна школа: етнокультурологічний аспект: монографія. Київ, 1999. 166 с.
2. Баланко О. М. Українська камерно-вокальна музика кінця XX – початку XXI ст. як виконавський феномен. Київ, 2016. 246 с.
3. Зарицький А., Зарицька А., Мрочко В., Кириченко І., Гонтар О. Вокальний ансамбль: теорія і практика. Львів, 2022. 170 с.
4. Історія української музики: в 6 т. Київ: Наукова думка, 1989–1992.
5. Кияновська Л. Лисенко як європейський романтик і його рецепція в українському суспільстві. У кн.: Микола Лисенко та національні школи європейського романтизму. Львів, 2024. С. 154–162.
6. Колодуб І. Про народнопісенні традиції української вокальної школи. Київ: Музична Україна, 1984. 47 с.

7. Корній Л. П. Історія української музики: в 3 ч. Ч. 2. Друга половина XVIII ст. Київ; Харків; Нью-Йорк, 1998. 386 с.
8. Микола Лисенко та національні школи європейського романтизму: монографія / упор. І. Пилатюк. Львів: Галич-Прес, 2024. 432 с.
9. Прохорова Л. В. Українська естрадна вокальна школа: навчальний посібник. 2-ге вид. Вінниця: Нова книга, 2006. 384 с.

ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО АТЕСТАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ

1. Музичний стиль як аналітична категорія та критерії стильової ідентифікації музичного твору.
2. Жанрова система музики та особливості трансформації музичних жанрів у процесі історичного розвитку.
3. Жанрово-стильові особливості музики Середньовіччя та Ренесансу.
4. Бароко як стильова система європейської музики.
5. Стильові та жанрові особливості українського музичного бароко.
6. Жанрово-стильова система віденського класицизму.
7. Романтизм як художній стиль у музиці.
8. Стильова ідентифікація романтизму в українській музиці.
9. Основні стильові напрями музики кінця XIX – першої половини XX століття.
10. Жанрово-стильові процеси в музичній культурі XX–XXI століть.
11. Методика викладання музично-виконавських дисциплін як складова професійної підготовки музиканта.
12. Становлення та розвиток музично-виконавської освіти в Україні та за кордоном.
13. Професійна та педагогічна майстерність сучасного викладача музично-виконавських дисциплін.
14. Інноваційні технології у викладанні музично-виконавських дисциплін.
15. Основні принципи та методи музично-виконавського навчання.
16. Методичні засади формування технічної майстерності музиканта-виконавця.
17. Формування художньо-образного мислення та інтерпретаційних умінь музиканта-виконавця.
18. Основні етапи та методичні засади роботи над музичним твором.
19. Принципи добору педагогічного та концертного репертуару в музично-виконавському навчанні.
20. Організація самостійної роботи здобувача над музичним репертуаром.
21. Музична інтерпретація як творчий процес та її основні різновиди.
22. Інтонаційна сутність музики та її значення у процесі музичної інтерпретації.
23. Музичне мислення як засіб інтерпретаційного аналізу музичного твору.
24. Текст музичного твору як основа його інтерпретаційного осмислення.
25. Музичний твір як об'єкт інтерпретації та його творчого оновлення.
26. Механізми сприйняття і розуміння музичного твору в процесі його інтерпретації.
27. Суб'єктивні та об'єктивні аспекти музичної інтерпретації.
28. Виконавська інтерпретація музичного твору та чинники формування індивідуального виконавського прочитання.
29. Композиторська інтерпретація та особливості творчого переосмислення музичного матеріалу.
30. Взаємодія авторського задуму, музичного тексту та творчої індивідуальності виконавця у процесі інтерпретації музичного твору.